

Predmet C-246/12P;

**Sažetak zahtjeva za prethodnu odluku sastavljen na temelju članka 98.
stavka 1. Poslovnika Suda**

Datum podnošenja:

21. svibnja 2019.

Sud koji je uputio zahtjev:

Bundesgerichtshof (Njemačka)

Datum odluke kojom se upućuje zahtjev:

25. travnja 2019.

Tuženik i podnositelj revizije:

VG Bild-Kunst

Tužitelj i druga stranka u revizijskom postupku:

Stiftung Preußischer Kulturbesitz

Predmet glavnog postupka

Povreda autorskih prava *framingom*

Predmet i pravna osnova zahtjeva za prethodnu odluku

Tumačenje prava Unije, članak 267. UFEU-a

Prethodno pitanje

Predstavlja li uključivanje *framingom* autorskog djela, koje je uz pristanak nositelja prava dostupno na internetskoj stranici kojoj se slobodno može pristupiti, na internetsku stranicu treće osobe priopćavanje autorskog djela javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29/EZ, ako do tog uključivanja dolazi uslijed zaobilaženja zaštitnih mjera protiv *framinga* koje je poduzeo ili naložio nositelj prava?

Navedeni propisi prava Unije

Povelja Europske unije o temeljnim pravima (u daljnjem tekstu: Povelja), osobito članak 11.

Direktiva 2001/29/EZ Europskog parlamenta i Vijeća od 22. svibnja 2001. o usklađivanju određenih aspekata autorskog i srodnih prava u informacijskom društvu, osobito članak 3. stavci 1. i 3.

Direktiva 2014/26/EU Europskog parlamenta i Vijeća o kolektivnom ostvarivanju autorskog prava i srodnih prava te izdavanju odobrenja za više državnih područja za prava na internetsko korištenje glazbenih djela na unutarnjem tržištu, osobito članak 16.

Navedeni nacionalni propisi

Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten (Zakon o ostvarivanju autorskih i srodnih prava, u daljnjem tekstu: UrhWG), osobito članak 11. stavak 1. (stavljen izvan snage s učinkom od 1. lipnja 2016.)

Gesetz über die Wahrnehmung von Urheberrechten und verwandten Schutzrechten durch Verwertungsgesellschaften (Zakon o ostvarivanju autorskih i srodnih prava organizacija za kolektivno ostvarivanje prava, u daljnjem tekstu: VVG), osobito članak 34. stavak 1.

Gesetz über Urheberrechten und verwandten Schutzrechten (Zakon o autorskom i srodnim pravima, u daljnjem tekstu: UrhG), osobito članak 15. stavak 2., članak 19.a

Kratki prikaz činjenica i postupka

- 1 Tužitelj je nositelj Deutsche Digitale Bibliothek (u daljnjem tekstu: DDB). DDB nudi internetsku platformu koja međusobno povezuje njemačke kulturne i znanstvene institucije. Na toj su internetskoj platformi preko elektronskih poveznica (linkova) dostupni digitalizirani sadržaji (digitalizati) koji su pohranjeni na internetskim portalima tih institucija. Sam DDB sprema samo minijature. Kad korisnik klikne na rezultat pretraživanja, dolazi na odgovarajuću mrežnu stranicu DDB-a s uvećanom slikom objekta koja se može dodatno povećati klikom na nju ili upotrebom funkcije povećala. Alatom za pretraživanje korisnik može ciljano pretraživati objekte za koje već postoji digitalizat i poveznicom izravno doći na internetsku stranicu institucije pružatelja, dijelom na početnu stranicu i dijelom na internetsku stranicu objekta.
- 2 Tuženik priznaje ovlasti koje se odnose na autorska prava pridruženih mu autora umjetničkih djela. On sklapanje ugovora s tužiteljem o uporabi repertoara

njegovih djela u obliku minijatura uvjetuje uvrštavanjem sljedeće odredbe u ugovor: „Nositelj licencije obvezuje se da će prilikom uporabe djela i predmeta zaštite obuhvaćenih ugovorom primjenjivati učinkovite tehničke mjere za zaštitu tih djela ili predmeta zaštite od *framinga*.”

- 3 Tužitelj odbija takvu klauzulu. Svojom tužbom zahtijevao je da se utvrdi da je tuženik obavezan sklopiti ugovor o korištenju bez navedene ugovorne klauzule. Landgericht (Zemaljski sud) odbacio je tužbu kao nedopuštenu. Tužiteljeva žalba je prihvaćena. Berufungsgericht (Žalbeni sud) svoju odluku u biti temelji na slobodnom pristupu predmetnim djelima. Podnošenjem revizije tuženik ustraje u svojem zahtjevu za odbijanje tužbe.

Kratki prikaz obrazloženja zahtjeva za prethodnu odluku

- 4 Uspjeh revizije ovisi o tumačenju članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29.
- 5 1. U skladu s člankom 34. stavkom 1. VGG-a, kojim je u njemačko pravo prenesen članak 16. Direktive 2014/26, tuženik je kao organizacija za kolektivno ostvarivanje prava dužan, na temelju prava koja ima, svakome na zahtjev omogućiti da ostvari prava na uporabu pod razumnim uvjetima. Uvjeti, među ostalim, trebaju biti objektivni i nediskriminirajući te njima treba predvidjeti odgovarajuću naknadu.
- 6 U skladu s načelima sudske prakse koja proizlaze iz primjene članka 11. stavka 1. UrhWG-a i koja su i dalje na snazi primjenom VGG-a, organizacija za kolektivno ostvarivanje prava iznimno nije obvezna sklopiti ugovor ako je u pojedinom slučaju isključena zlouporaba monopolističkog položaja i ako organizacija za kolektivno ostvarivanje prava može osporavati zahtjev za ostvarivanje prava na uporabu legitimnim interesima koji imaju prednost. Stoga je potrebno provesti odvagivanje interesa stranaka uzimajući pritom u obzir ciljeve zakona kao i svrhu obveze načelnog sklapanja ugovora koju ima organizacija za kolektivno ostvarivanje prava.
- 7 2. Uspjeh revizije ovisi o pitanju treba li tuženikovu obvezu u pogledu poštovanja i provedbe prava njegovih članova uključiti u odvagivanje interesa koje treba provesti u pogledu tuženika ili to ne utječe na prava njegovih članova.
- 8 (a) Za planirano objavljivanje minijatura djela, koja su dio tuženikova repertoara, zaštićenih autorskim pravom i pohranjenih na tužiteljevim stranicama, tužitelj treba imati dozvolu nositelja prava o čijem su dodjeljivanju stranke pregovarale, s obzirom na to da je riječ o stavljanju na raspolaganje javnosti u smislu članka 19.a UrhG-a.
- 9 (b) Suprotno tomu, uključivanje *framingom* tuženikovih minijatura na internetske stranice trećih osoba, što tuženik smatra nepoželjnim, nije radnja stavljanja na raspolaganje javnosti, s obzirom na to da o tome hoće li djelo ostati

dostupno javnosti ne odlučuje tužitelj, nego upravo ona osoba koja je to djelo objavila na internetu i tako ga učinila javno dostupnim.

- 10 (c) Međutim, na prava tuženikovih članova utjecalo bi se kad bi uključivanje *framingom* autorskog djela, koje je uz pristanak nositelja prava dostupno na internetskoj stranici, u internetsku stranicu treće osobe predstavljalo priopćavanje autorskog djela javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 ako do tog uključivanja dolazi uslijed zaobilaženja zaštitnih mjera protiv *framinga* koje je poduzeo ili naložio nositelj prava.
- 11 (aa) Postupanje o kojem je riječ moglo bi predstavljati povredu nekog od prava priopćavanja javnosti. Takvo pravo proizlazi iz tumačenja članka 15. stavka 2. UrhG-a u skladu s Direktivom, s obzirom na to da se člankom 3. stavkom 1. Direktive 2001/29 dodjeljuju veća prava priopćavanja javnosti od onih iz članka 15. stavka 2. druge rečenice UrhG-a. Iz članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 proizlazi da države članice moraju predvidjeti autorima isključivo pravo davanja ovlaštenja ili zabrane za svako priopćavanje njihovih djela javnosti, žicom ili bežičnim putem, uključujući stavljanje njihovih djela na raspolaganje javnosti tako da im pripadnici javnosti mogu pristupiti s mjesta i u vrijeme koje sami odaberu.
- 12 (bb) Predmetno priopćavanje minijatura na internetskoj stranici trećih osoba obuhvaćeno je područjem primjene članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 jer ne dolazi do izravnog tjelesnog kontakta između osoba koje izvode ili reproduciraju djelo i ciljane publike navedenog priopćavanja. Stoga je riječ o priopćavanju javnosti koja nije prisutna na mjestu na kojem se priopćavanje obavlja (vidjeti presude Suda od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 200. do 202., od 24. studenoga 2011., Circul Globus București, C-283/10, EU:C:2011:772, t. 35. i sljedeća).
- 13 (cc) Pojam „priopćavanje javnosti” pretpostavlja pojedinačnu ocjenu. Odlikuje se dvama elementima, odnosno radnjom priopćavanja i javnošću tog priopćavanja. Nadalje, treba uzeti u obzir niz drugih kriterija, među ostalim nezaobilaznu ulogu korisnika i namjernost njegove intervencije, koji nisu samostalni ni nezavisni jedan od drugog. Budući da se ti kriteriji mogu naći u različitim konkretnim situacijama u vrlo različitom opsegu, valja ih primijeniti i pojedinačno i u njihovoj međusobnoj interakciji (vidjeti presude Suda od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 32. do 34., od 26. travnja 2017., Stichting Brein, C-527/15 EU:C:2017:300, t. 28. do 30., i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 23. do 25.). U pojedinačnoj ocjeni spora koju u skladu s navedenim valja provesti, sud koji je uputio zahtjev smatra da se uključivanjem minijatura u internetske stranice trećih osoba uz zaobilaženje tehničkih zaštitnih mjera povređuje isključivo pravo priopćavanja javnosti.
- 14 1. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je riječ o radnji priopćavanja. S obzirom na to da je glavni cilj Direktive 2001/29 osigurati visoku razinu zaštite autora (vidjeti uvodne izjave 4. i 9. Direktive), pojam priopćavanja treba tumačiti

u širem smislu (vidjeti uvodnu izjavu 23. Direktive; vidjeti presude Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 17., i od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 29.). Obuhvaća svaki prijenos zaštićenih djela neovisno o korištenim tehničkim sredstvima ili postupcima (vidjeti presude Suda od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 186. i 193., od 27. veljače 2014., OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, t. 23. i 25., i od 31. svibnja 2016., Reha Training, C-117/15, EU:C:2016:379, t. 38.). Priopćavanje pretpostavlja da korisnik, potpuno svjestan posljedica svojeg postupanja, odnosno namjerno i ciljano trećim osobama omogućuje pristup zaštićenom djelu, a da pri tome ne mora biti odlučujuće jesu li se treće osobe tom mogućnošću koristile ili ne (vidjeti presude Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 19., od 26. travnja 2017., Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, t. 36., i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 31.). O takvom je pristupu riječ kad se na internetsku stranicu stavljaju poveznice na koje je moguće kliknuti, a koje vode do zaštićenih djela objavljenih bez ograničenja pristupa na drugoj internetskoj stranici (vidjeti presude Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 18. i 20., od 26. travnja 2017., Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, t. 37., i od 14. lipnja 2017., Stichting Brein, C-610/15, EU:C:2017:456, t. 32.).

- 15 2. Sud koji je uputio zahtjev smatra da je u ovom slučaju ispunjen i uvjet javnog priopćavanja (vidjeti presudu Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 22.). Pojam javnosti obuhvaća neodređen broj mogućih adresata i podrazumijeva značajan broj osoba (vidjeti presude Suda od 7. ožujka 2013., ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 32., od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 21., i od 27. veljače 2014., OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, t. 27.). Što se tiče posljednjeg navedenog kriterija, treba uzeti u obzir kumulativan učinak koji proizlazi iz stavljanja djelâ na raspolaganje mogućim adresatima. Pritom je važno znati koliko osoba ima pristup istom djelu istodobno i uzastopno (vidjeti presude Suda od 7. prosinca 2006., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 38., od 7. ožujka 2013., ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 33., i od 27. veljače 2014., OSA, C-351/12, EU:C:2014:110, t. 28.).
- 16 3. Mogućnost kvalificiranja radnje kao „priopćavanja javnosti” u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 također podrazumijeva priopćavanje zaštićenog djela posebnim tehničkim postupkom koji se razlikuje od dotad upotrebljavanog postupka ili, ako to nije posrijedi, novoj javnosti, odnosno javnosti koju nije uzeo u obzir nositelj autorskog prava kad je dao ovlaštenje za prvotno priopćavanje (vidjeti presudu Suda od 7. prosinca 2006., SGAE, C-306/05, EU:C:2006:764, t. 40. i 41., rješenje od 18. ožujka 2010., Organismos Sillogikis Diacheirisis Dimiourgon Theatrikon kai Optikoakoustikon Ergon, C-136/09, EU:C:2010:151, t. 38., presude od 4. listopada 2011., Football Association Premier League i dr., C-403/08 i C-429/08, EU:C:2011:631, t. 197., od 7. ožujka 2013., ITV Broadcasting i dr., C-607/11, EU:C:2013:147, t. 39. i 24. do 26., od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 24.,

- rješenje od 21. listopada 2014., BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, t. 14.; [u pogledu kablenskog reemitiranja] također vidjeti presudu od 16. ožujka 2017., AKM, C-138/16, EU:C:2017:218, t. 26. i sljedeća). Ako nije ispunjena nijedna od tih dviju alternativnih mogućnosti, nije riječ o priopćavanju javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 (vidjeti rješenje Suda od 21. listopada 2014., BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, t. 19.).
- 17 4. Uključivanje minijatura *framingom* na internetske stranice trećih osoba ne obavlja se posebnim tehničkim postupkom koji se razlikuje od postupka izvornog priopćavanja, nego, naprotiv, istim tehničkim postupkom koji je već upotrijebljen kako bi se djelo priopćilo na drugim internetskim stranicama (presuda Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., t. 24., rješenje od 21. listopada 2014., BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, t. 15.). Pritom nije relevantno koristi li se treća osoba u pogledu takve radnje priopćavanja tehnikom *framinga* i prikazuje li se djelo koje se nalazi na drugoj internetskoj stranici na „uključenoj” internetskoj poveznici prikazanoj u okviru na njegovoj internetskoj stranici, tako da korisnicima njegove internetske stranice izvorno okruženje toga djela ostaje tajno (presuda Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 29., rješenje od 21. listopada 2014., BestWater International, C-348/13, EU:C:2014:2315, t. 17.). Ako se naknadno priopćavanje izvršava na internetu poput prvotnog priopćavanja, do njega dolazi istim tehnološkim postupkom (presuda Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 24.).
- 18 5. Uključivanje minijatura u internetske stranice trećih osoba *framingom* do kojeg dolazi uslijed zaobilazanja tehničkih zaštitnih mjera prema mišljenju suda koji je uputio zahtjev predstavlja priopćavanje novoj javnosti.
- 19 Kad se bez pristanka nositelja autorskih prava na internetsku stranicu stavljaju poveznice na koje je moguće kliknuti, a koje vode do djela objavljenih na drugoj internetskoj stranici kojima mogu slobodno pristupiti svi korisnici interneta, riječ je o priopćavanju javnosti samo ako osoba koja je postavila poveznicu nije znala ili nije mogla razumno znati da je objavljivanje tih djela na toj drugoj internetskoj stranici nezakonito (vidjeti presude Suda od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 49. i 55., i od 26. travnja 2017., Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, t. 49.).
- 20 To se ograničenje temelji na razmatranju da internet ima posebnu važnost za slobodu izražavanja i informiranja, zajamčenu člankom 11. Povelje, te da hiperpoveznice doprinose funkcioniranju interneta kao i razmjeni mišljenja i informacija na toj mreži za koju je karakteristična dostupnost ogromne količine informacija (vidjeti presudu Suda od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 45.). Osobito pojedinci koji žele postaviti poveznice na druge internetske stranice kojima se slobodno može pristupiti mogu imati poteškoće prilikom provjere jesu li djela koja se nalaze na drugim internetskim stranicama objavljena na internetu uz pristanak nositelja autorskih prava (vidjeti presudu

Suda od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 46.). Funkcioniranje interneta bilo bi značajno narušeno kad bi korisnici interneta s više oklijevanja postavljali hiperpoveznice na djela kojima se može slobodno pristupiti na drugim stranicama jer bi smatrali da im prijeti opasnost od tužbe zbog povrede autorskih prava (vidjeti mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Watheleta od 7. travnja 2016., C-160/15, GS Media, EU:C:2016:221, t. 77. i sljedeća). S obzirom na to se postavljanje hiperpoveznica može smatrati priopćavanjem javnosti u smislu članka 3. stavka 1. Direktive 2001/29 samo ako je dotična osoba znala ili trebala znati da je hiperpoveznica koju je postavila omogućila pristup djelu koje je nezakonito objavljeno na internetu, na primjer zbog činjenice da su je na to ranije upozorili nositelji autorskog prava (vidjeti presude Suda od 8. rujna 2016., GS Media, C-160/15, EU:C:2016:644, t. 49., od 26. travnja 2017., Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, t. 49.).

- 21 U ovom slučaju minijature su postavljene na tužiteljevu internetsku stranicu uz dopuštenje nositelja autorskog prava.
- 22 Kad se uz pristanak nositelja autorskih prava na internetsku stranicu stavljaju poveznice na koje je moguće kliknuti, a koje vode do djela objavljenih na drugoj internetskoj stranici koja su dostupna samo ograničenoj publici, riječ je o priopćavanju javnosti ako poveznica omogućuje korisnicima interneta da zaobiđu mjere ograničavanja, s obzirom na to da postavljanje takve poveznice tada predstavlja namjernu intervenciju bez koje se navedeni korisnici ne bi mogli koristiti djelima. U takvom slučaju korisnike koji su poveznicom na koju je moguće kliknuti zaobišli mjere ograničavanja treba smatrati novom publikom koju nositelj autorskog prava nije htio uzeti u obzir kad je dao ovlaštenje za prvotno priopćavanje javnosti (vidjeti presude Suda od 13. veljače 2014., Svensson i dr., C-466/12, EU:C:2014:76, t. 31., i od 26. travnja 2017., Stichting Brein, C-527/15, EU:C:2017:300, t. 49.).
- 23 U ovom slučaju su minijature na tužiteljevoj internetskoj stranici slobodno dostupne svim korisnicima interneta.
- 24 Postavlja se pitanje je li riječ o priopćavanju javnosti kad se na internetsku stranicu (u ovom slučaju: internetska stranica treće osobe) stavljaju poveznice na koje je moguće kliknuti i klikom na koje se u okviru na toj stranici prikazuju djela koja se nalaze na drugoj internetskoj stranici (u ovom slučaju: internetska stranica DDB-a) ako je točno da su ta djela na drugoj internetskoj stranici uz dopuštenje nositelja autorskog prava slobodno dostupna svim korisnicima interneta, ali je nositelj autorskog prava poduzeo ili naložio tehničke zaštitne mjere kako bi se spriječilo takvo pristupanje djelima te se te tehničke zaštitne mjere (svjesno) zaobilaze poveznicama na koje je moguće kliknuti. Prema mišljenju sudbenog vijeća na to pitanje valja odgovoriti potvrdno.
- 25 Nositelj autorskih prava u takvoj je situaciji pristao samo na priopćavanje javnosti djela što se tiče korisnika određene internetske stranice tako što je poduzeo tehničke zaštitne mjere protiv uključivanja djela na druge internetske stranice

framingom ili je naložio njihovo poduzimanje. Kad je odobrio prvotne mjere, nositelj autorskih prava nije uzeo u obzir javnost koja pristupa djelima zahvaljujući njihovoj uključenosti u druge internetske stranice (vidjeti presudu Suda vod 7. kolovoza 2018., Renckhoff, C-161/17, EU:C:2018:634, t. 35.). Naprotiv, poduzeo je mjere kojima se tu javnost sprječava da pristupi djelima. Nositelj prava je tehničkim mjerama zaštite jezikom interneta izrazio da je njegova suglasnost za priopćavanje javnosti ograničena na korisnike određene internetske stranice. Treća osoba koja želi uključiti njegove minijature u svoju internetsku stranicu mora svjesno zaobići te zaštitne mjere ako želi postići prikazivanje slika na svojoj internetskoj stranici.

- 26 Taj je zaključak u skladu sa zaštitnom svrhom Direktive 2001/29 koja se navodi u uvodnim izjavama 4., 9. i 10., odnosno osiguravanjem višeg stupnja zaštite intelektualnog vlasništva i jamčenjem postojanja odgovarajuće naknade za nositelje autorskih prava. U prilog tomu da nositelj prava treba imati ovlast ograničavanja svoje suglasnosti govori i to da bi, suprotno članku 3. stavku 3. Direktive 2001/29, pravo na priopćavanje javnosti djela na internetu bilo gotovo iscrpljeno čim bi djelo uz pristanak nositelja prava na internetskoj stranici postalo slobodno dostupno svim korisnicima interneta. Nositelju prava trebalo bi biti dopušteno ograničavanje suglasnosti i zato što samo tako može upravljati gospodarskom iskorištavanjem svojeg djela i osigurati odgovarajuće sudjelovanje u gospodarskom iskorištavanju svojeg djela.